

SPOLUPRÁCE KRAJŮ A REGIONŮ s pracovišti Akademie věd České republiky v roce 2021

Archeologický ústav
AV ČR, Brno

spolupráce
s Jihomoravským krajem

jihomoravský kraj

Akademie věd
České republiky

OCHRANA – ZÁCHRANA – POZNÁNÍ. PŘÍNOS OBČANSKÉ VĚDY V ARCHEOLOGII PRO POZNÁNÍ MINULOSTI JIHMORAVSKÉHO KRAJE

Projekt jakožto součást dlouhodobé koncepční spolupráce partnerů představuje jediný, programově na sféru občanské vědy v archeologii zaměřenou aktivitu v ČR.

Exkurze občanských spolupracovníků do archeologického parku Carnuntum v Dolním Rakousku

Jihomoravský kraj, Archeologický ústav AV ČR, Brno a Regionální muzeum v Mikulově srdečně zvou občanské spolupracovníky archeologických institucí a muzeí Jihomoravského kraje, držitele průkazu PAS v rámci Archeologické mapy ČR, členy spolků přátel krajem zřízených muzeí ke komentované prohlídce výstavy

KELTOVÉ POD PÁLAVOU

16. října 2021 v 13:00 hod

Prohlídka začíná u pokladny muzea a účastníci výstavou provedou její hlavní autoři **Mgr. Petra Goláňová, Ph.D.** (Ústav archeologie a muzeologie FF MU Brno) a **Mgr. Miloš Hlava, Ph.D.** (Katedra historie FF UP Olomouc). Po prohlídce je pro účastníky připraveno v prostorách muzea drobné občerstvení a krátká prezentace aktualit ze sféry spolupráce archeologických institucí se zástupci veřejnosti za účasti **Mgr. Petra Fedora** (Odbor kultury a památkové péče JMK) a **Mgr. Baláze Komoróczy, Ph.D.** (Archeologický ústav AV ČR, Brno).

Akce se uskuteční za předpokladu, že v době jejího konání to umožní aktuální pandemická nařízení platná v ČR. Všichni účastníci jsou povinni po celou dobu jejího konání tato nařízení dodržovat.

K účasti na akci je třeba se přihlásit na emailové adrese zelikova@arub.cz, a to nejpozději do 13. října 2021.

Akce se koná jako výstup společného projektu Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i. a Jihomoravského kraje „Ochrana – záchrana – poznání. Přínos občanské vědy v archeologii pro poznání minulosti Jihomoravského kraje“.

Pozvánka na komentovanou prohlídku výstavy a kontaktní setkání s občanskými spolupracovníky v Regionálním muzeu v Mikulově

Desatero zodpovědného hledání s detektory kovů

Hledání archeologických nálezů pomocí detektorů kovů, pokud je prováděné zodpovědně a v souladu se zákony České republiky, představuje velký přínos k poznání minulosti našeho území. Chcete takové hledání provozovat? Zde se můžete dozvědět, jak na to.

Nejprve vysvětlíme obecné aspekty hledání:

- Podle platných norem je průzkum detektorem kovů a vyhledávání archeologických nálezů tímto přístrojem archeologickým výzkumem.
- Archeologický výzkum mohou provádět jen organizace, které mají na určitém území k takové činnosti oprávnění. Je jich u nás celá řada. Snadno je najdete na internetu, například na stránkách Archeologických ústavů Akademie věd ČR.
- Archeologické nálezy jsou veřejným statkem, jehož zákonným vlastníkem jsou jednotlivé kraje. Pro jejich bezpečné uložení jsou zřízena muzea. Ta nepošetřují zaručují, že se archeologické nálezy neztratí, prezentují je současně veřejnosti a uchovávají budoucím generacím.

Co je archeologickým nálezem z hlediska právního? Nemusí to nutně být jen něco výjimečně starého, velmi záleží na okolnostech, za nichž a v nichž se předmět v zemi ocitl a byl následně objeven. Tímto okolnostem se říká kontext.

Zda nálezem předmět představuje archeologický nález, musí posoudit odborník. Proto je nutné každý jednotlivý nález posuzovat v rámci archeologického výzkumu.

Není pravda, že zákon zakazuje vojenské hledání jen na tzv. archeologických lokalitách. Ty zákon ani nezmiňuje. Samotný název ve zvýšené míře chrání některé kulturní a národní památky, kde ani archeologické výzkumy nemohou probíhat libovolně. Archeologické lokality je však mnohonásobně více než chráněných památek. Prakticky mohou být kdekoliv a každý nový nález zároveň znamená i objevení či potvrzení takové lokality.

Ukázky z informativního letáku vytvořeného v rámci projektu

Navzdory limitující pandemické situaci se podařilo v roce 2021 uskutečnit řadu kontaktních vzdělávacích aktivit určených pro občanské spolupracovníky archeologických pracovišť v Jihomoravském kraji. Mezi ně patřil např. poznávací zájezd „Za Římany a pravěkem Dolního Rakouska“, dále komentované prohlídky výstav s archeologickou tematikou v muzeích zřízených krajem (Mikulov, Kyjov), či série vzdělávacích přednášek konaných zejména v Návštěvnickém centru Mušov – Brána do Římské říše. Vznikla též řada au-

diovizuálních výstupů šířených zejména prostřednictvím sociálních sítí (YouTube, Facebook), mezi nimiž je třeba zmínit sérii 20 krátkých videí představujících veřejnosti vybrané výsledky občanské vědy v archeologii a atraktivní edukativní video „10 zásad zodpovědného detektoráře“, ke kterému byly s obdobným sdělením zpracovány též digitální a tištěné letáky. V rámci projektu byl též vypracován muzejně-pedagogický koncept osvěty o významu občanské vědy v archeologii určené pro školní mládež.

Co dělat s nálezy?

Každý nález, i ten, který už přišel o svůj původní kontext uložení, je nutné s maximální mírou přesnosti hned na místě zaměřit. Bez přesně zaznamenané polohy objevu se stává bezcenným. Použijte tedy přístroj GPS, nebo váš telefon.

Nálezy vkládejte do sáček jednotlivě, zřetelně a neomazatelně je označte tak, aby nemohlo dojít k jejich pozdější záměně.

Zodpovědný spolupracovník si všiml i nekovových nálezů. Jde mu o celkové poznání minulosti daného místa. Fragments keramických nádob, kamenné nebo skleněné artefakty jsou stejně cennými zdroji informací jako kovové předměty.

V rámci Archeologické mapy České republiky byl zřízen tzv. Portál amatérských spolupracovníků. Mimo jiné je v něm potvrzena i zákonnost vašeho hledání. Do používání tohoto systému vás zavítá archeolog, s ním navštívíte spolupráci. Snažte se s ním pracovat co možná nejvíce. Znamenávají se v něm vaše

nálezy včetně jejich polohy a hloubky objevu. Vytváříte v něm i vlastní digitální galerii nálezů, kterými jste přispěli k rozšíření kulturního bohatství naší země. Zároveň zjistíte, že váš nález bude i v budoucnu dohledatelný a využitelný pro prezentace, výstavy a odborné výzkumy.

Myslete na to, že vaše role je mimořádně významná a zodpovědná nejen při záchráně a odhalování minulosti naší země, ale i v tom, jak je detektorové hledání u nás vnímáno. Věnujte-li se této činnosti legálně a zodpovědně, dáváte tím správný příklad a pomáháte přesvědčit veřejnost i oficiální instituce o důležitosti občanské vědy v archeologii.

Bližší informace najdete na:
<http://www.archeologickamapa.cz/?page=spas>
<http://www.archeologiemusov.cz/hledani-detektorem/>

Vytvářeno v rámci projektu Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i. a Jihomoravského kraje „Ochrana – záchrana – poznání. Přínos občanské vědy v archeologii pro poznání minulosti Jihomoravského kraje“ 2021

Natáčení edukativního videa „10 zásad zodpovědného detektoráře“

KONTAKTY: Mgr. Balázs Komoróczy, Ph.D.

REGIONÁLNÍ PARTNEŘI: Odbor kultury a památkové péče, KÚ Jihomoravského kraje
(Mgr. Petr Fedor)

REGIONÁLNÍ SPOLUPRÁCE
S KRAJI ČESKÉ REPUBLIKY